

Tillgångar i suveräna förmögenhetsfonder – statsimmunitet eller inte?

I Högsta domstolen (mål Ö 3828-20, meddelad den 18 november 2021) prövade domstolen frågan om det förelåg immunitet för statliga suveräna förmögenhetsfonder som är under centralbanksförvaltning. Högsta domstolen kom fram till att det inte föreligger immunitet mot verkställighet av sådan egendom som omfattas av Kronofogdemyndighetens utmättningsbeslut.

Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut meddelade en skiljedom avseende en tvist där företag och investerare begärde ersättning av Republiken Kazakstan. Republiken Kazakstan ålades genom skiljedom att betala 500 miljoner USD, men Republiken Kazakstan väckte talan om ogiltigförklaring av skiljedomen. Högsta domstolen avslag överklagandet. Tingsrätten ansåg att aktierna fick utmätas då de inte omfattades av statsimmunitet. Republiken Kazakstan överklagade beslutet och hänvisade till stats immunitet.

Högsta domstolen meddelade prövningstillstånd och prövade om egendom som Kronofogdemyndigheten utmätt var föremål för immunitet mot verkställighet. Domstolen ansåg att aktierna var en del av en sparportfölj som hade ett kommersiellt inslag, men en sparportföljs primära funktion är att ge hög avkastning i en långsiktig plan. Kazakstans nationella fond i fråga inrättades år 2000 för att säkerställa en stabil ekonomisk utveckling i landet, och Republiken Kazakstan hävdade att egendomen i fonden tillhörde Kazakstans centralbank och därför skulle åtnjuta immunitet. Högsta domstolen ansåg trots allt att även om de aktuella aktierna kunde anses vara ett långsiktigt bidrag till att öka statens tillgångar, var de inte tillräckligt kvalificerade för att anses vara av sådan officiell karaktär som krävdes för att erhålla statsimmunitet.

Högsta domstolen kom, till skillnad från hovrätten, fram till att eventuell statlig immunitet inte kunde omfatta syftet med innehavet av egendomen. Fallet innebär ett **grundläggande prejudikat avseende att det inte finns någon immunitet mot verkställighet av noterade aktier.**

Detta beslut har haft en betydande inverkan på internationell rättspraxis angående immunitet för statlig egendom. Den svenska domstolen var tvungen att stödja sig på internationell sedvanerätt när den kom fram till att det inte finns några bestämmelser i svensk lagstiftning vad gäller frågan verkställighet mot en främmande stat. Skiljedomen kan betraktas som ett prejudikat mot suveräna stater och regeringar som vill åtnjuta immunitet. Denna dom innebär ett stort inflytande och kan tvinga stater att se över sin *kapitalförvaltningspolicies*, samtidigt som det banar vägen för att säkerställa att en dom mot en stat inte är meningslös och lägger mer ansvar på staterna.